

Förslag till nya riktlinjer för serveringstillstånd i Lunds kommun

Tillägg jämfört med nuvarande riktlinjer (KF 2014-01-30 § 10) i kursiv stil, utgående text kursivt överstruken.

1. Inledning

Lunds kommun arbetar utifrån visionen att med kunskap, innovation och öppenhet skapa framtiden. I dialog och samverkan med restaurangbranschen och studentorganisationerna är det kommunens målsättning att bidra till att skapa goda restaurang- och nöjesmiljöer för kommunens medborgare och besökare. Ett rikt restaurang- och nöjesliv är en viktig tillgång för en levande stad. Tillståndsmyndighetens arbete ska hålla god kvalitet, vara rättssäkert och präglas av ett stort socialt ansvar.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Utifrån detta skyddsintresse ska de positiva värden som våra serveringsställen erbjuder tas tillvara. Alkoholserveringens negativa sidor ska motarbetas så att lundaborna och stadens besökare kan känna sig trygga när de besöker våra serveringsställen och vistas ute kvällar och nätter.

Kommunen ska verka för att ungdomar skyddas från tidig alkoholdebut. Servering till minderårig, överservering, narkotika, våld och diskriminering är företeelser som ska motverkas. En utgångspunkt för tillståndsmyndigheten i tillämpningen av alkohollagen är ~~därfö~~r att skyddet för människors hälsa alltid går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn.

2. Ansökan och handläggning

2.1 Handläggningstider vid ansökan

Rättsregel

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen gått ut.

Riktlinjer

- Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd, *provsmakningstillstånd* eller cateringstillstånd är normal handläggningstid fyra till sex veckor från det att fullständig ansökan inkommit till tillståndsenheten
- Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten är normal handläggningstid fyra veckor från det att fullständig ansökan inkommit till tillståndsenheten.

- Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap är normal handläggningstid två veckor från det att fullständig ansökan inkommit till tillståndsenheten
- Vid ansökan om tillfälligt provsmakningstillstånd är normal handläggningstid fyra veckor från det att fullständig ansökan inkommit till tillståndsenheten.
- Vid anmälan av cateringlokal är normal handläggningstid en vecka från det att fullständig anmälan inkommit till tillståndsenheten.
- Den som ansöker om ett stadigvarande serveringstillstånd kan inte beviljas tillfälligt serveringstillstånd i verksamheten under tiden ansökan om stadigvarande serveringstillstånd utreds.

2.2 Kommunens informationsskyldighet med mera

Rättsregel

Enligt 8 kap. 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

Riktlinjer

- På kommunens webbplats ska finnas lättillgänglig information om hur man ansöker om olika typer av serveringstillstånd samt kortfattad information om vad som krävs för att beviljas tillstånd. Det ska även finnas information om handläggningstider, avgifter och möjlighet till överprövning.
- *På kommunens webbplats ska finnas digitala tjänster för ärenden enligt alkohollagen.*
- Kommunens riktlinjer för serveringstillstånd ska hållas uppdaterade och finnas tillgängliga på kommunens webbplats. ~~samt som folder.~~
- Socialnämndens tillståndsenhet ska varje termin erbjuda restaurangbranschen utbildning i ansvarsfull alkoholserving samt medverka i motsvarande utbildningar riktade till studenter.
- Socialnämndens tillståndsenhet ska samverka med restaurangbranschen och studentorganisationer i syfte att uppnå en samsyn och arbeta mot gemensamma mål i frågor rörande ansvarsfull alkoholserving. *Som en del i detta arbete ska tillståndsenheten medverka i samarbetet kring Trygg Krog.*

2.3 Avgifter

Rättsregel

Enligt 8 kap. 10 § alkohollagen får kommunen ta ut avgift för tillståndsprövningen och för tillsyn av den som har *beviljats tillstånd enligt alkohollagen. provsmaknings- eller serveringstillstånd.* Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (2017:725).

Riktlinjer

- Information om aktuella avgifter ska finnas tillgänglig på kommunens webbsida.
- Ansökningsavgifterna täcker kostnaden för tillståndsprövningen.
- Ansökningsavgiften för tillfälliga serveringstillstånd inkluderar tillsynsavgift.

- Tillsynsavgifterna består av en fast del som är lika för alla och en rörlig del som baseras på serveringsställets omsättning på alkoholdrycker.
- Tillsynsavgifterna täcker kostnaden för den tillsyn som tillståndsmyndigheten utför varje år. Tillsynen innefattar förebyggande tillsyn, ~~tex~~ som utbildningar för serveringspersonal och möten med tillståndshavare, inre tillsyn, ~~tex~~ som informationsutbyte med andra myndigheter för kontroll av tillståndshavares ekonomiska skötsamhet, samt yttre tillsyn ute i verksamheterna dag-, kvälls- och nattetid.

2.4 Remissyttranden

Rättsregel

Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd såväl till allmänheten som till slutet sällskap. Kommunen ska också hämta in polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten om det inte rör sig om ett *arrangemang av endast obetydlig omfattning*.

Riktlinjer

Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd eller tillfälligt serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd till allmänheten inhämtas *som huvudregel*

- yttrande från Polismyndigheten rörande sökandens lämplighet och, *med undantag för tillfälliga arrangemang av endast obetydlig omfattning*, rörande risken för ordningsstörningar eller andra olägenheter
- yttrande från miljönämnden rörande risken för störningar för närboende
- uppgifter från Skatteverket angående sökandens ekonomiska skötsamhet
- ~~uppgifter från kronofogden angående eventuella restföringar rörande skulder till det allmänna~~
- uppgifter från upplysningstjänst, *för närvarande Handelstidningen Justitia*, rörande ekonomisk skötsamhet och rörande sökandens organisation. Uppgifter inhämtas även gällande privatperson med betydande inflytande i serveringsrörelsen. *Privatpersoner och handelsbolag informeras om att slagningen gjorts via meddelande om att kreditupplysning lämnats till tillståndsmyndigheten.*
- yttrande från annan kommun i de fall sökande har eller har haft serveringstillstånd i den kommunen.

Ovan nämnda uppgifter inhämtas vid behov även vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap. Behov anses exempelvis finnas om sökanden inte tidigare haft serveringstillstånd i Lunds kommun, om platsen för tillställningen kan anses störningskänslig eller om olägenheter uppkommit i tidigare verksamhet av liknande karaktär.

Tillståndsmyndigheten lägger stor vikt vid de yttranden som lämnas av Polismyndigheten och miljönämnden samt de uppgifter som Skatteverket ~~och kronofogden~~ lämnar och *tillståndsmyndigheten i övrigt inhämtar*. Förhållanden som kan medföra att ansökan avslås är *exempelvis bland annat* att sökanden är misstänkt eller dömd för brott, att sökanden misskött sin *ekonomi såsom deklarationer och betalningar av skatter och avgifter eller varit ansvarig för verksamhet som försatts i konkurs*, att polisen avstyrker på grund av ordningsproblem i området eller att miljönämnden avstyrker på grund av att närboende kan störas av den planerade verksamheten.

3. Grundläggande förutsättningar för stadigvarande och tillfälliga serveringstillstånd, *cateringstillstånd* och provsmakningstillstånd

Lämplighet

Rättsregler

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagens krav. Av 8 kap. 12 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd endast får meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med alkohollagens krav. Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om alkohollagen och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva verksamheten.

Riktlinjer

- Vid lämplighetsprövningen kontrolleras i normalfallet förhållandena under tre år före ansökningstillfället. Vid grov eller upprepad brottslighet eller allvarlig ekonomisk misskötsamhet kan en längre tidsperiod beaktas.
- Den som är misstänkt för eller fälld för brott, som inte är endast bagatellartade, eller fått ett serveringstillstånd återkallat under den senaste treårsperioden före ansökan anses i normalfallet inte lämplig för serveringstillstånd.
- Konkurs, systematiska restföringar av skatter och avgifter privat eller i tidigare näringsverksamhet, *kapitalbrist i aktiebolag*, *oren revisionsberättelse* eller aktuella obetalda skulder till det allmänna är ekonomiska förhållanden som i normalfallet är hinder mot serveringstillstånd.
- Finansieringen av köpet av en restaurang och övriga omkostnader för att bilda bolag och starta upp verksamheten ska kunna redovisas och styrkas med *bankdokument* som visar hur kapital anskaffats och överförs mellan låntagare och långgivare och mellan köpare och säljare.
- Stor vikt vid lämplighetsbedömningen läggs vid uppgifter som inhämtas från Polismyndigheten, Skatteverket och *kreditupplysningstjänst. kronofogden.*
- ~~Utifrån uppgifterna i ansökan om serveringstillstånd avgör tillståndsenheten om det föreligger undantag från kravet på kunskapsprov utifrån Folkhälsoinstitutets föreskrifter FHI/FS 2010:7.~~
- ~~Minst hälften av de personer som är involverade i serveringsrörelsen och som tillståndsenheten bedömer har ett betydande inflytande i rörelsen ska visa sina kunskaper i alkohollagen genom att avlägga godkänt kunskapsprov.[†]~~
- Utifrån uppgifterna i ansökan om serveringstillstånd avgör tillståndsenheten om kunskapsprov ska anordnas och vilka personer som i sådant fall ska avlägga provet.
- Kunskapsprov anordnas av tillståndsenheten på överenskommen tid efter det att ansökan om serveringstillstånd inkommit.
- Vid underkänt resultat på kunskapsprov får maximalt två omprov genomföras. Vid tre underkända prov avslås ansökan om tillstånd.

[†] Folkhälsoinstitutets allmänna råd om kunskaper i alkohollagstiftningen; Handbok alkohollagen s. 73

4. Stadigvarande serveringstillstånd

Serveringsstället – Kök, matutbud och brandsäkerhet

Rättsregler

Enligt 8 kap. 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle.

Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat område som disponeras av tillståndshavaren.

8 kap. 15 § alkohollagen stadgar att stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten får meddelas endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matsservering.

Vid serveringstillstånd till slutet sällskap ska serveringsstället enligt 8 kap. 15 § alkohollagen tillhandahålla tillredd mat.

Enligt 8 kap. 16 § alkohollagen ska serveringsstället vara lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt.

Vidare framgår av 8 kap. 22 § alkohollagen att lättdrycker ska finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning vid servering av alkoholdrycker.

Riktlinjer

- Verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd ska vara registrerade livsmedelsanläggningar.
- Restauranger som vänder sig till allmänheten ska ha ett eget professionellt anpassat restaurangkök i restauranglokalen vilket ska användas för att laga eller tillreda maträtter genom att råvaror förädlas. Vilken köksutrustning som krävs för att kravet på kök ska anses uppfyllt bedöms i förhållande till den meny av förädlade råvaror som restaurangen presenterar vid ansökan.
- Matutbudet i en restaurang med serveringstillstånd till allmänheten ska vara varierat och omfatta förrätter, huvudrätter och efterrätter *eller motsvarande baserat på koncept*. Maträtterna kan vara kalla eller varma. Mat ska finnas tillgänglig under hela serveringstiden och matutbudet ska vara varierat som minst fram till klockan 23.00.
- Den restaurang som väljer att efter klockan 23.00 begränsa sitt matutbud ska under resterande del av serveringstiden erbjuda minst tre olika enklare rätter.
- Vid serveringstillstånd till slutet sällskap, exempelvis i studentverksamheterna, ska det finnas minst en tillredd maträtt samt ett par enklare alternativ som erbjuds gästerna under hela serveringstiden.
- En verksamhet med stadigvarande serveringstillstånd ska ha ett fungerande systematiskt brandskyddsarbete samt en lokal som är godkänd av Räddningstjänsten Syd gällande brandsäkerheten.

- ~~Vid servering av alkoholdrycker ska erbjudas ett varierat och tydligt skyltat på t.ex. dryckesmeny eller bartavla utbud av alkoholfria drycker eller drycker med högst 2,25 volymprocent alkoholhalt (lättdrycker).~~
- Ett varierat utbud av lättdrycker innebär att det ska finnas minst ett lättdrycksalternativ till respektive slag av alkoholdryck som erbjuds i verksamheten.

5. Tillfälliga serveringstillstånd

5.1 Definition av tillfällig servering

Rättsregler

Enligt 8 kap. 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Riktlinjer

- En och samma aktör kan medges tillfälligt serveringstillstånd för enstaka tillfälle maximalt 12 gånger per år. Vid större omfattning på verksamheten krävs ett stadigvarande serveringstillstånd. Detta gäller inte cateringföretag.
- ~~Tillfälligt serveringstillstånd för festival och andra liknande evenemang beviljas för period om maximalt 10 dagar.~~
- Tillfälligt serveringstillstånd för säsongsservering beviljas under period omfattande maximalt 12 veckor. Vid upprepad ansökan nästkommande år ska stadigvarande serveringstillstånd för återkommande säsonger sökas.

5.2 Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten

Rättsregel

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten får enligt 8 kap. 15 § alkohollagen meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat område som disponeras av tillståndshavaren.

Riktlinjer

- Sökande ska ha dispositionsrätt till aktuell markyta/lokal.
- Som huvudregel ska sökande av serveringstillstånd även vara ansvarig anordnare av den offentliga tillställningen enligt ordningslagen. Om annan aktör är anordnare av det arrangemang inom vilket alkoholservering sker ska denna aktör anses ha ett betydande inflytande i serveringsrörelsen och därmed omfattas av lämplighetsprövningen enligt 8 kap 12 § alkohollagen. Det ska i dessa fall finnas ett skriftligt avtal mellan arrangören och restauratören. Detta avtal ska ges in med ansökan om serveringstillstånd.
- Verksamheten ska vara anmäld till miljönämnden och kraven vad gäller livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Ett utbud av lagad eller på annat sätt tillredd mat ska tillhandahållas under hela serveringstiden.

- Serveringsytan ska vara tydligt avgränsad, överblickbar och möjlig att kontrollera. Då markupplåtelsen omfattar större ytor såsom exempelvis hela festivalområden medges serveringstillstånd endast på särskilda avgränsade överblickbara serveringsytor inom festivalområdet.
- ~~Vid tillfälliga arrangemang riktade till allmänheten ska restriktivitet råda gällande tillstånd att servera spritdrycker.~~

5.3 Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap

Rättsregel

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten får enligt 8 kap. 15 § alkohollagen meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap. Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat område som disponeras av tillståndshavaren.

Riktlinjer

- Ett slutet sällskap är en begränsad krets personer med någon form av gemensamt intresse utöver festtillfället och där personerna i kretsen är kända i förväg.
- Ett arrangemang som klassas som offentlig tillställning *enligt ordningslagen* kan inte ligga till grund för servering i slutet sällskap.
- Sökande ska ha en tillfredsställande organisation. Om verksamheten har kommersiella inslag ska sökande vara registrerad som näringsidkare. Om sökande är en förening ska det finnas stadgar, verksamhetsberättelse och en styrelse som tar ansvar för föreningens verksamhet.
- Privatpersoner kan beviljas tillfälligt serveringstillstånd i slutet sällskap för fester av helt privat karaktär och utan vinstintresse eller andra kommersiella inslag.
- Sökande ska ha dispositionsrätt till aktuell markyta/ lokal.
- Serveringsytan ska vara tydligt avgränsad, överblickbar och möjlig att kontrollera.
- Minst en tillredd maträtt och ett par enklare alternativ ska erbjudas gästerna under hela serveringstiden.

6. Risk för olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Rättsregel

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller medföra särskild risk för människors hälsa. Kommunerna bör i sina riktlinjer ange vilka kriterier de tillämpar vid bedömningen för att det ska bli tydligare för den som ansöker om serveringstillstånd vilka särskilda hänsyn som tas i den aktuella kommunen. Kommunen måste dock alltid göra en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.²

² Prop. 1994/95:89, sidan 61 ff

Riktlinjer

- Barn- och ungdomsinriktade arrangemang och miljöer ska vara alkoholfria.
- Stor återhållsamhet ska råda beträffande alkoholservering i anslutning till platser där det bedrivs verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar.
- Stor återhållsamhet ska råda beträffande alkoholservering i samband med idrottsevenemang. Alkoholservering i idrottsarenor i samband med idrottsevenemang bör medges endast restaurangrörelser i ändamålsenliga restauranglokaler.
- Servering av alkohol på läktare och andra större ytor som är svåra att överblicka och kontrollera och som inte är lämpade för matsservering medges inte.
- Alkoholservering i livsmedelsbutiker eller shoppingcentrum bör medges endast restaurangrörelser i ändamålsenliga restauranglokaler.
- Serveringstillstånd som vänder sig till allmänheten ska vara förbehållet restaurangrörelser. Verksamheter som huvudsakligen är inriktade på annan verksamhet, t ex stripteaseklubbar, ska därför inte beviljas serveringstillstånd.
- Stor vikt ska läggas vid polismyndighetens yttrande angående risken för ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närhet.
- Stor vikt ska läggas vid miljönämndens yttrande angående risken för störningar av närboende.
- Även socialnämndens tidigare dokumenterade erfarenheter av alkoholservering på en viss plats eller i ett visst koncept vägs in i bedömningen.

7. Serveringstider

Rättsregel

Enligt 8 kap. 19 § alkohollagen får – om inte kommunen beslutar annat - servering av starköl, vin, annan jäst alkoholdryck och spritdryck inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte avslutas senare än klockan 01.00.

Regleringen kring serveringstider syftar till att motverka olägenheter som fylleri och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och sociala hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässig hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan fått en längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan. Bestämmelsen lämnar dock utrymme för kommunerna att besluta om andra serveringstider när detta är motiverat. När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska alltså stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

Det räcker inte för kommunen att enbart hänvisa till riktlinjerna som grund för att avslå en ansökan om utökad serveringstid. Det måste också finnas konkreta omständigheter i det enskilda fallet som talar emot beviljandet, t ex polisens och miljönämndens remissyttranden.

Riktlinjer

- Polisens och miljönämndens yttranden ska tillmätas stor betydelse vid bestämmande av serveringstiden.

- Serveringstid inom normaltiden 11.00-01.00 beviljas om det inte föreligger särskilda skäl för en serveringstid som startar senare eller avslutas tidigare. Särskilda skäl kan vara dokumenterade problem med störningar för närboende eller ordningsproblem.
- Serveringstid före klockan 11.00 medges inte.
- Utökad serveringstid som längst fram till klockan 03.00 kan beviljas om polismyndigheten inte har något att erinra, om miljönämnden bedömer att verksamheten kan bedrivas utan risk för störningar av närboende och om det inte finns några aktuella anmärkningar mot tillståndshavaren eller restaurangverksamheten. *Vid begränsat erfarenhetsunderlag, exempelvis vid nyetableringar, medges utökad serveringstid som regel inledningsvis under en provotid. Vid begränsat erfarenhetsunderlag, exempelvis vid nyetableringar, kan utökad serveringstid komma att förenas med beslut om provotid.*
- Om provotid tillämpas krävs en ny ansökan om utökad serveringstid från tillståndshavaren i samband med provotidens slut. Med hjälp av nya yttranden från polisen och miljönämnden och utifrån tillståndsmyndighetens egna erfarenheter av verksamheten under provotiden avgörs om permanent utökad serveringstid kan beviljas eller ej.
- Stadigvarande serveringstid efter klockan 03.00 medges inte.
- Tillfälligt utökad serveringstid fram till klockan 04.00 kan, under förutsättning att polisen och miljönämnden inte har något att erinra och att det inte finns några aktuella anmärkningar mot tillståndshavaren eller serveringsverksamheten, beviljas för enstaka tillfälle som exempelvis nyårsafton, jubileumsfest eller liknande tillställning.
- *Serveringstider för tillfälliga serveringstillstånd avgörs efter samma principer som för stadigvarande serveringstillstånd.*
- Beslut om utökad serveringstid i verksamhet med servering av alkoholdrycker till allmänheten kan, om polisen bedömer att behov finns, förenas med villkor om förordnade ordningsvakter.
- Utökad serveringstid innebär i regel mer tillsyn än vad som är fallet för verksamheter med servering inom alkohollagens normaltids. Utökad serveringstid innebär också en tillkommande årlig tillsynsavgift som blir högre ju senare serveringstid som beviljats.

8. Uteserveringar

Rättsregel

Enligt 8 kap. 14 § första stycket alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, exempelvis en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd kan kommunen även villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel de som bor i närheten av restaurangen. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.³

Riktlinjer

- *Tillstånd till uteservering kan beviljas tills vidare året runt.*
- Uteservering ska ligga i anslutning till serveringsstället samt vara möjlig att överblicka. I de fall uteserveringen avskiljs från serveringsställets fasad genom t ex en cykelväg eller brandgata kan tillstånd till uteservering ändå medges förutsatt att det

³ Se 8 kap 19 § alkohollagen samt Regeringsrättens dom Mål nr 7544 07

finns en serveringsstation i uteserveringen som är bemannad med serveringspersonal under hela serveringstiden.

- I vissa särskilda fall då risken för olägenheter bedöms vara liten kan tillstånd till uteservering medges även om serveringen inte kan överblickas inifrån serveringsstället och även om det inte finns en bemannad serveringsstation. I dessa fall förenas tillståndet till uteservering med villkor om bordsservering.
- För uteservering på allmän plats krävs tillstånd enligt ordningslagen vilket söks hos *Polismyndigheten*. För uteservering på privat mark som inte kräver tillstånd enligt ordningslagen krävs upplåtelseavtal med fastighetsägaren. Tillstånd enligt ordningslagen alternativt avtal med fastighetsägaren ska ges in till tillståndsenheten i samband med ansökan om tillstånd till uteservering av alkoholdrycker.
- Uteservering ska vara väl avgränsad så att det tydligt framgår för gästen var uteserveringens gränser går. *Byggnadsnämndens regler för hur en uteservering ska se ut rent estetiskt ska följas.*
- Uteservering ska vara möblerad med sittplatser och erbjuda servering av mat under hela serveringstiden. *Serveringstillstånd medges inte för renodlade rökrutor.*
- Serveringstiderna i uteservering bestäms efter samma överväganden som gäller serveringstider i övrigt enligt alkohollagen. En riskbedömning görs efter att yttranden inhämtats från *Polismyndigheten och miljönämnden*. Om risk för störningar för närboende föreligger ska tillstånd till uteservering inte medges. Detsamma gäller om polisen påtalat risk för ordningsproblem. I de fall det finns en dokumenterad historik av störningar för omgivningen från ett serveringsställe råder en restriktiv hållning vid bedömningen av om tillstånd till uteservering kan beviljas. Detta gäller även vid ansökan i sådana fall om utökad serveringsyta eller utökad serveringstid i uteserveringen.

9. Gemensamt serveringsutrymme

Rättsregel

I 8 kap. 4 § andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

Riktlinjer

- Gemensamt serveringsutrymme kan medges vid stadigvarande eller tillfällig servering som vänder sig till allmänheten.
- Ansökan om gemensamt serveringsutrymme kan göras gemensamt av flera tillståndshavare och ansökan kan göras samtidigt som ansökan om serveringstillstånd görs.
- Vid ansökan om gemensamt serveringsutrymme ska de parter som önskar dela serveringsutrymme i en gemensam skriftlig handlingsplan redogöra för hur alkohollagens regler om bland annat uppsikt, ordning och nykterhet och åldersgräns ska upprätthållas i det gemensamma serveringsutrymmet.
- Vid dokumenterade olägenheter eller andra brister som utgör grund för återkallelse kan tillståndet till gemensamt serveringsutrymme återkallas för samtliga även om det

inte går att utreda eller styrka vem eller vilka av tillståndshavarna som har brutit i ansvar och utövande.⁴

- Tillstånd till gemensamt serveringsutrymme förenas med villkor om förordnade ordningsvakter om polismyndigheten bedömer att behov finns.
- Tillstånd till gemensamt serveringsutrymme kan förenas med villkor om bordsservering.

10. Provsbakningstillstånd

Rättsregel

Av 8 kap. 6 § alkohollagen framgår att anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

Av 8 kap. 7 § alkohollagen framgår att den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Riktlinjer

- ~~Partihandlare som ansöker om tillfälligt provsmakningstillstånd genomgår lämplighetsprövning enligt 8 kap 12 § alkohollagen.~~
- Den som ansöker om provsmakningstillstånd genomgår lämplighetsprövning enligt 8 kap. 12 § alkohollagen.
- ~~Tillfälligt~~ Provsbakningstillstånd meddelas för avgränsat serveringsområde som är möjligt att överblicka och kontrollera.
- Provsbakning innebär att det är mycket liten mängd alkohol som provas. ~~oftast motsvarande en matsked eller mindre.~~⁵

11. Cateringstillstånd

Rättsregel

Av 8 kap. 4 § alkohollagen framgår att den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

⁴ 9 kap 8 § alkohollagen (2010:1622)

⁵ Prop. 2009/10:125 s.11

Riktlinjer

- Den som ansöker om stadigvarande cateringtillstånd genomgår lämplighetsprövning enligt 8 kap. 12§ alkohollagen.
- Det krävs ett stadigvarande cateringtillstånd för respektive kommun som cateringsservering sker i.
- Cateringköket som utövaren disponerar behöver inte finnas i Lunds kommun.
- Efter att stadigvarande cateringtillstånd meddelats ska tillståndshavaren för varje cateringtillfälle i förväg anmäla cateringlokalen till tillståndsmyndigheten. Vid anmälan ska tillståndshavaren skicka med ett intyg på att lokalen är brandsäker. Detta gäller inte om cateringlokalen finns i en privatbostad *eller andra utrymmen som inte är avsedda för allmänheten.*

12. Ordning och nykterhet

Rättsregler

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kapitlet i alkohollagen och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kapitlet. I lagens 1 kapitel 11§ andra stycket står det att försäljning kallas servering om drycken ska förtäras på stället. Bestämmelserna i 3 kapitlet om försäljning är därför tillämpliga även vid servering. 3 kapitlet 5 § och 8 kap 20§ handlar båda om att se till att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker. Enligt 3 kap. 5 § alkohollagen ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället.

Enligt 8 kap. 20 § ska personal vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks. Serveringen av alkoholdrycker ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Fokus är återhållsamhet vid servering, att skadeverkningar av alkohol ska förhindras samt att kravet på ordning och nykterhet gäller såväl på serveringsstället som i dess direkta närhet. Även övrig oordning som inte är direkt orsakad av alkoholförtäring ska undvikas.

Riktlinjer

- Den som har stadigvarande serveringstillstånd ska ha en *skriftlig alkohol-, drog- och säkerhetspolicy*, vilken alla som arbetar i verksamheten ska känna till och ~~acceptera~~ *följa.*
- Den som bedriver nöjesinriktad verksamhet med utökad serveringstid ska ~~tillse se~~ *till* att personalen är tillräckligt utbildad i ansvarsfull alkoholservering.
- Den som har serveringstillstånd ska av säkerhetsskäl ha ett system för kontroll av antalet gäster som befinner sig på serveringsstället.
- Servering av större mängder alkohol till ~~en person eller~~ *en grupp gäster*, t. ex. hela flaskor spritdryck, ölhinkar eller shotbrickor bör undvikas. Om denna typ av servering tillämpas krävs att serveringspersonalen har ständig uppsikt över ~~den eller~~ *de* som serverats alkoholen för att säkerställa att ingen gäst överserveras.
- *Dryckeslekar som beer-pong och liknande anses uppmana till köp av alkoholdryck och är därför inte tillåtet.*
- Serveringstillstånd kan förenas med villkor om att servering av alkoholdrycker endast får ske genom bordsservering, vilket innebär att serveringspersonalen serverar sina gäster alkoholdryck glasvis vid sittande bord.

13. Villkor vid meddelande av serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd

Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serverings- eller provsmakningstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall. Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras.

Riktlinjer

- Beslut om serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd förenas vid behov med villkor rörande exempelvis bordsservering, förordnade ordningsvakter, entrévärdar eller åldersgränser.
- I samband med beslut om utökad serveringstid i nöjesverksamhet kan villkor meddelas om att personal i verksamheten ska vara utbildad i ansvarsfull alkoholservice.
- Vid beslut om uteservering med kortare serveringstid än serveringsstället i övrigt meddelas regelmässigt villkor om utrymningstid avseende uteserveringen.
- Vid beslut om uteservering som inte är möjlig att ha uppsikt över från serveringslokalen meddelas regelmässigt villkor om bemannad serveringsstation i uteserveringen alternativt bordsservering.

14. Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

Kommunens tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kap. 2 och 3 §§ alkohollagen. Kommunen är skyldig att upprätta en tillsynsplan och ge in denna till länsstyrelsen.

Riktlinjer

- Kommunens tillsynsplan ska årligen revideras av socialnämnden.
- Tillsynsplanen ska ange inriktning på och omfattning av den planerade tillsynen.
- Tillsynen består av förebyggande tillsyn, inre tillsyn och yttre tillsyn.
- Förebyggande tillsyn innefattar bland annat *krögarmöten möten med tillståndshavare* och utbildningsinsatser. Den förebyggande tillsynen ska i möjligaste mån genomföras i samverkan med polismyndigheten och berörda bransch- och studentorganisationer.
- Inre tillsyn består av kontroll av uppgifter från olika myndigheter rörande en tillståndshavares vandel och ekonomiska skötsamhet. Den inre tillsynen utförs av tillståndsenhetens handläggare.
- Yttre tillsyn innebär oanmälda besök i verksamheterna när dessa är igång. Tillsynsbehovet ska anses vara störst kvällar, nätter och helger. Den yttre tillsynen görs av tillståndsenhetens handläggare samt av arvoderade restauranginspektörer på uppdrag av socialnämnden. Tillsynen kan genomföras samordnat med andra

myndigheter, exempelvis Polismyndigheten, miljönämnden, Skatteverket eller räddningstjänsten.

- Tillsynsprotokoll ska upprättas vid alla tillsynsbesök och *tillståndshavaren ska informeras om att tillsyn genomförts. ska få ta del av protokollen såväl vid anmärkningar som då tillsynen varit utan anmärkning.*